

ע"פ 19347/03-16 - נדב טל נגד מדינת ישראל, אברהם דניאל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 19347-03-16 טל נ' מדינת ישראל ואח'

בפני	כב' השופט יוסף אלרון, נשיא [אב"ד]
	כב' השופט יחיאל ליפשיץ
	כב' השופטת אורית וינשטיין
המערער	נדב טל
נגד	
המשיבים	1. מדינת ישראל 2. אברהם דניאל

פסק דין

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט מוחמד עלי) מיום 31/01/2016 בתיק פלילי 41426-03-15 לפיו הורשע המערער על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 368(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי האמור בכתב האישום המתוקן בתאריך 11/11/2014 החנה המערער את רכבו בחניית נכים, ללא תו מתאים. באותן נסיבות הגיע למקום המתלון, "זקן" על-פי הגדרת החוק, ברכבו, וביקש להעיר למערער כי הוא חונה בחניית נכים בניגוד לחוק. בהמשך לאמור, יצא המערער מרכבו ותקף את המתלון, באופן שדחפו בחוזקה, כך שהמתלון נפל ונחבט ברצפה, ומשביקש המתלון לקום, שב ודחפו המערער בשנית.

עוד מתואר בכתב האישום המתוקן, כי בשלב זה הגיעו למקום עוברי אורח והתערבותם היא שמנעה מהמערער להמשיך ולתקוף את המתלון.

כתוצאה מהמעשים האמורים, נגרמו למתלון חבלות של ממש, ובכלל אלה, נפיחות ברגל ימין באזור הברך והמותן, נפיחות קלה בשורש כף יד שמאל, שטף דם באמצע כף יד שמאל, רגישות בצלעות בשני הצדדים והגבלה בשורש כף יד שמאלית.

בטרם החלה פרשת התביעה, המערער הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן, כמפורט לעיל, הורשע ונשלח לקבלת תסקיר שירות מבחן, שנתבקש להתייחס גם לשאלת ביטול ההרשעה.

בתסקיר בעניינו של המערער המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו בדיון, ולהסתפק בביצוע עבודות של"צ בהיקף של

עמוד 1

220 שעות, כמו גם פיצוי למתלון.

בתסקיר צוין כי המערער בן 36, נשוי ואב לשני ילדים, עובד מספר שנים כמנהל אזור בחברת סלולאר ובמקביל סטודנט שנה שנייה ללימודי תואר במינהל עסקים. שירות המבחן התרשם כי המערער קיבל אחריות על ביצוע העבירה, מביע חרטה, חש כעס עצמי ובושה וגילה אמפתיה וצער כלפי המתלון.

שירות המבחן העריך כי בבסיס התנהגותו באירוע נשוא כתב האישום עמד כשל נקודתי בהפעלת שיקול הדעת, והתרשם מרמת סיכון נמוכה להישנות עבירות דומות בעתיד. בשקלול האמור המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה גמולית חינוכית, באופן של עבודות של"צ בהיקף 220 שעות, פיקוח שירות המבחן וכן פיצוי למתלון.

בהתייחס לסוגיית ביטול ההרשעה, העריך שירות המבחן כי הרשעה בדין עלולה לפגוע בהתפתחות המערער במישור התעסוקתי ולצמצם את אפשרויות התעסוקה שלו בעתיד, והוסיף כי:

"לנוכח העדר הרשעות קודמות לחובתו, לקיחת אחריות מצדו על התנהלותו הפסולה וחיבור רגשי לחומרת מעשיו, לצד נכונותו לשתף עמנו פעולה ולבצע עבודות של"צ תחת פיקוח שירותנו, אנו ממליצים בפני כבוד בית המשפט לבטל הרשעתו בדין".

עמדת ב"כ המאשימה בבית המשפט קמא בשאלת ביטול ההרשעה, היתה כי חרף האמור בתסקיר - יש להותיר את ההרשעה על כנה נוכח חומרת העבירה שיוחסה למערער בכתב האישום, ובהתייחס לתסקיר החיובי צוין כי עובדה זו כמו גם היותו נעדר עבר פלילי, הודייתו ולקיחת אחריות כבר בתחילת משפטו, כל אלה יזקפו לזכותו באופן שלמרות חומרת העבירה שבכתב האישום, תסתפק המאשימה במקרה דנן בבקשה להטיל מאסר מותנה בלבד, לצד קנס כספי ופיצוי למתלון.

מנגד, טען הסניגור כי בעניינו של המערער הוגש תסקיר מפורט וחיובי ביותר ובו המלצה לביטול הרשעתו, ולשיטתו, המערער עומד בתנאים שהותוו בפסיקת בית המשפט בשאלת ביטול ההרשעה. צוין כי המערער אדם נורמטיבי, נעדר עבר פלילי, נקלע לסיטואציה בלתי מתוכננת, ובלשונו, "אירוע נקודתי שלא מאפיין את חייו" (עמ' 8 לפרו' הדיון מיום 12/1/2016, ש' 14-15). עוד צוין כי המערער חש בושה וחרטה על מעשיו וכי שירות המבחן התרשם ממסוכנות נמוכה וסיכוי נמוך להישנות עבירות דומות בעתיד.

לאחר בחינת הפרמטרים השונים הרלוונטיים לעניין, התסקיר וטיעוני ב"כ הצדדים, הגיע בית המשפט קמא למסקנה כי אין מקום לבטל את הרשעת המערער בעבירה שבה הורשע.

בית המשפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם הינו בין מספר חודשי מאסר בודדים ברף התחתון לעשרה חודשי מאסר בפועל, לצד קנס ופיצוי למתלון, וגזר על המערער "לאור הסדר הטיעון שגובש בין הצדדים ולאור התמונה החיובית שעולה מן התסקיר" ונסיבות נוספות שאין קשורות בביצוע העבירה ושפורטו בגזר הדין, מאסר מותנה בן ארבעה

חודשים, קנס בסך 2,500 ₪ ופיצוי למתלונן בסך 15,000 ₪.

בהחלטתו שלא לבטל את ההרשעה, ציין בית המשפט קמא, בין היתר, כי "במקרה הנדון, מהות העבירה ונסיבות ביצועה נושאות חומרה רבה שאינה מאפשרת סיום ההליך תוך ביטול הרשעת הנאשם", עוד נקבע כי "נסיבות העניין אינן מחייבות את המסקנה כי לנאשם תיגרם פגיעה מוחשית באפשרויות התעסוקה בעתיד".

בפנינו, כאמור, ערעור המערער על פסק דינו של בית המשפט קמא, ובו נתבקשנו לבטל את הרשעתו, וכן להפחית באופן ניכר ומשמעותי מהקנס והפיצוי שנגזרו ולחלקם לתשלומים שווים.

בנימוקי הערעור ובדין טען ב"כ המערער כי טעה בית המשפט קמא משלא קיבל את המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעת המערער, ושב על טיעוניו בפני בית המשפט קמא והוסיף כי הרשעה בעניינו של המערער משמעה פגיעה קונקרטית וממשית שכן המדובר במערער שכבר מועסק היום בתפקיד בכיר ונמצא בעיצומם של לימודים אקדמיים והרשעה תפגע בקידומו.

באשר לגובה הקנס והפיצוי למתלונן, נטען כי בבית משפט קמא לא ניתנה הזדמנות למערער לטעון את טענותיו בעניין זה, שכן בדיון מיום 12.1.16 נטענו טענות באשר לאי הרשעה בלבד, והמערער הניח כי, ככל שתידחה עמדתו לעניין אי הרשעה, יתאפשר לו להשלים טענותיו באשר ליתר רכיבי הענישה, לרבות הפיצוי והקנס. המערער הוסיף וטען כי טעה בית המשפט קמא עת השית סכומי פיצוי גבוהים שאינם תואמים את גובה הנזק או החבלה שנגרמו למתלונן, וזאת ללא טענות כלשהן מצד ב"כ המאשימה בעניין ומבלי לנמק רכיבים אלה בגזר הדין.

מנגד, בקשה ב"כ המשיבה לדחות את הערעור בהדגישה את החומרה היתרה בעבירה בה הורשע המערער, עת דחף, תקף והפיל אדם זקן, לאחר שהעיר לו בדבר מקום חנייה. ב"כ המשיבה הוסיפה וציינה בדיון בפנינו כי עיון בפרוטוקול הדיון מיום 12.1.16 מעלה כי אמנם עיקר טענות ב"כ המערער כווננו כלפי טענתו לעניין אי הרשעה, אך ניתנה התייחסות גם לעניין פיצוי המתלונן, ועל כן אין בסיס לטענת המערער כי לא ניתנה לו הזדמנות להשמיע טענותיו בעניין זה טרם גזר הדין.

באשר לגובה הפיצוי, צוין כי הלה ניתן הן על הנזקים הפיזיים והן על עוגמת הנפש אותה חווה המתלונן. על כן, במכלול, נטען כי העונש שהוטל, הולם ואין להתערב בו.

נציין כי לדיון בפנינו הוזמן גם המתלונן (המשיב 2) ושמענו את דבריו באשר לפגיעות ולעוגמת הנפש שנגרמו לו.

דין:

עיינו עין היטב בפסק דינו של בית המשפט קמא ובנימוקי ב"כ הצדדים ואנו קובעים כי דין הערעור לענין ביטול ההרשעה והקנס הכספי - להידחות.

הלכה פסוקה המבטאת מושכלות יסוד היא כי נאשם שנמצא כי ביצע עבירה יורשע בדין וייענש [ראו, למשל, ע"פ 9150/08 **מדינת ישראל נ' איתמר ביטון** (פורסם בנבו) (23.7.09); להלן: "פסק הדין בענין ביטון"].

הימנעות מהרשעה, בהתאם לסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, תעשה במקרים חריגים ויוצאי דופן [ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (1997)].

בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע כי הימנעות מהרשעה של מי שאשמתו הוכחה היא בגדר "חריג שבחריגים" (ראו, למשל, ע"פ 1042/03 **מצרפס שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(1) 721 (2003); רע"פ 1189/06 **בר-לב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (12.9.2006)).

בהתאם לאמור לעיל, על בית המשפט לבחון, בראש ובראשונה, את השאלה האם סוג העבירה וטיבה, על רקע הנסיבות הקונקרטיות של המקרה, מאפשרים להימנע מהרשעה.

בשלב השני, יש להידרש לשאלה, האם עצם ההרשעה עלול לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם או בעתידו, ובהקשר האמור נקבע כי בבוא בית המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם יש להתייחס לנזק מוחשי-קונקרטי ואין להידרש לאפשרויות ערטילאיות, ועל בית המשפט להשתכנע "כי הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטיה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המעטה שזו תניב" (פסק הדין בענין ביטון, בפסקה 7).

בעניינו, החלטת בית המשפט קמא שלא להימנע מהרשעת המערער הולמת את חומרת העבירה ונסיבות ביצוע העבירה.

המערער הורשע בביצועה של עבירה הנושאת בחובה חומרה יתרה הטמונה הן בכך שעסקין בעבירת אלימות, והן בכך שעבירה זו בוצעה כלפי זקן וחסר ישע כהגדרתו בחוק. המערער תקף ודחף מספר פעמים זקן על פי הגדרתו בחוק ברחוב וגרם לו לחבלות שונות, כמפורט בכתב האישום המתוקן, וחדל מכך רק לאחר ובשל התערבותם של עוברי אורח שעברו במקום.

המערער נקט באלימות כפי שפעל, לאחר שחנה בחניית נכים ובהעדר הרשאה לכך. מדובר בהפעלת אלימות חמורה וברוטאלית כלפי אדם זקן, רק בשל שהעיר למערער על מקום חנייה. עם התנהגות ביריונית מסוג זה אל לו למשפט להשלים ואל לו לנקוט בגישה סלחנית.

בתי המשפט חזרו לא אחת על כך שהאלימות היא פגע רע והיא מתפשטת במחוזותינו ופוגעת בתחושת הביטחון האישי והציבורי (ראו, למשל, רע"פ 5500/12 **בבתי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (3.9.2012)). עבירה כזו אינה מתיישבת עם סיום ההליך ללא הרשעה, אלא במקרים חריגים ביותר.

בנוסף, המחוקק קבע כי יש לראות עבירת אלימות המכוונת כלפי זקן, כהגדרתו בחוק, בחומרה יתרה, והוא אף קבע כי במקרה זה יוטל עונש מאסר בפועל, ונדרשים טעמים מיוחדים כדי להסתפק בהטלת מאסר על תנאי. בתי המשפט עמדו לא אחת על הצורך להגן על ביטחון הציבור ובני החברה ובפרט עת מדובר באנשים זקנים, חלשים וחסרי ישע (ראו, למשל, רע"פ 5063/10 **מדינת ישראל נ' איסקוב** [פורסם בנבו] (29.5.2011)).

למעלה מן הצורך, נציין כי לא שוכנענו גם בקיומו של התנאי השני, שכן ברי כי הרשעה פוגעת פגיעה, במידה זו או אחרת, בכל אדם נורמטיבי ועלולה לפגוע באפשרויות קידומו בעתיד. אלא, שכפי שנקבע, על מנת שבית המשפט יקבע כי נתמלא תנאי זה - עליו להשתכנע כי למערער הספציפי שלפניו תגרם פגיעה ממשית, מוחשית וקונקרטית בעתידו ובשיקומו, ולא די בהעלאת טענה ערטילאית בדבר סיכוי קידום בעבודה והיות המערער לומד לימודים אקדמיים.

ערים אנו להמלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת המערער ולתסקירו החיובי. עם זאת, ידוע כי תסקירי שירות המבחן, על אף ההערכה למקצועיותם הרבה, מהווים המלצה בלבד, ובית המשפט מפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים בפניו, לרבות שיקולים שבמדיניות [ראו, למשל רע"פ 8465/14 **עלאא כרכי ואח' נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (24.8.15)].

בהתאם לתנאים אשר הותוו **בהלכת כתב** ובפסקי דין רבים נוספים, גם כאשר קיימות נסיבות כבדות משקל לטובת הנאשם, אין לוותר על הרשעתו אלא, לכל היותר, יש לתת ביטוי לכך באמצעות הקלה בעונש. ונדגיש כי בית המשפט קמא אכן הקל במידה משמעותית בעונשו של המערער בהשיתו עליו עונש מאסר מותנה בלבד, לצד פיצוי וקנס, וזאת בעת שכאמור החוק מחייב הטלת עונש מאסר בפועל בעבירה זו, ומאפשר להימנע מכך רק מטעמים מיוחדים שיירשמו.

בראיית האמור לעיל, הגענו למסקנה כי אין להתערב בהחלטתו המנומקת של בית המשפט קמא להרשיע את המערער ואנו דוחים את הערעור בעניין זה.

באשר לטענת המערער לעניין הפיצוי הכספי שנפסק למתלון, הגם שאיננו מקבלים את טענת המערער לפיה לא ניתנה לו הזדמנות להשמיע טענותיו בעניין זה בפני בית משפט קמא טרם מתן גזר הדין, אנו סבורים, לאחר בחינת מכלול הנסיבות וטעונו ב"כ הצדדים כי יש לקבל חלקית את הערעור לעניין גובה הפיצוי, להפחיתו במידת מה ולהעמידו על סך 10,000 ₪, שישולמו למתלון עד לא יאוחר מיום 1.6.2016.

יתר רכיבי גזר הדין, וכן ההרשעה, יוותרו בעינם.

מזכירות בית המשפט תשלח עותק פסק הדין לבאי כח הצדדים ולמשיב 2.

ניתן היום, כ"ד אדר ב' תשע"ו, 03 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.

א. וינשטיין, שופטת

י. ליפשיץ, שופט

י. אלרון - נשיא
[אב"ד]

אתי עטיאס